א [מיי' פ"ג מהלכות מעשר הל' ד טוש"ע י"ד

סי׳ שלא סעי׳ פג]: ב מיי׳ פ״ה מהל׳ מעשר הלכה ד:

הלי ה טוש"ע א"ח סר תקכא סעיי א:

הלכה כג טוש"ע שם

סעיף ו: פכ"ה מהלי שבת

א ג מיי פ״ה מהל׳ י״ט

מוןכנו ספי מו

מסורת הש"ם

חלר. אלטריך לאשמועינן לאפוקי מהאי חנא דקתני ר' יעקב מחייב דלית הלכתא כוותיה אלא כרבי יוסי ברבי יהודה דפוטר: ה"ג מקה א לשיל דף לד: מששרות פ"במ"דו. ג) ול"ל כדמניאו. גיטין סא. מנחות לא.], ה) מעשרות פ"ב מ"ח. ו) [לקמן לו. שבת קכד.], ז) בירושלמי ל"ג אבל לא בשבת. ה) להמו לו. שבת דף מג., ע) בכורות דף מ., י) מיר דף מב., כ) כלים פי"ג מ"ה, () שבת דף קמו:, מ) פאה פ"ד מ"י, נ) שבת קכו:, ס) [לעיל ב: לקמן לו.], ע) [דף לו.], ב) ועי ים של שלמה], ל) [ל"ל במה אשה ד' סה.], ק) נוע' תוס' שנת קמו:

תורה אור השלם ו. זיתים יהיו לך בכל גָבוּלֶךְ וְשֶׁמֶן לֹא תְסוּף כִּי יַשָּׁל זִיתֶךְ: דברים כח מ

לעזי רש"י

מוסף רש"י

י המעביר תאנים בחצרו. השוטח תאנים נחלרו, לקצות. ליכשן לעשות מהן ולאחר דורסן דורסן קליעות קליעות לעיל לד:). ופטורים מן דאין קובעת בראיית פנים אלא בדבר שנגמרה מלאכתו

משט. (שם). הדרן עלך המביא משילין פירות דרך ארובה ביו"ט. פירות השטומים על הגג ליינשן וראה גשמים ממשמשים ובאין, משילן לארץ דרך ארובת הגג, דלא טריחא מילמה דנופליו מחליהו מילמת למשכין ממכים, שבת קכד.). שנשמטה יריכו. כגון דלא איעכל ניביה (גיד שבראשו) דאי איעכל ניביה טריפה נמי הוי כדאמרינן באלו טרפות (חולין נד:) החי בוקח טריפה והני מילי דאיעכול ניכיה (בכורות מ.). גבוהה מחברתה. מקום נוקא למעלה על הגב יותר שנפלו למים בשבת שבת קמו:). מפנין ארבע יחמש קופות. אס גריך למקומן להושיב שם אורחים להסב בסעודה או תלמידים לדרשה, חיישינן לטרחא ד דשנת בה חדא קולא לא אמי לאקולי בה טפי (דעיד ב:).

כדסנן הלוקח האנים כו'. אנטריך לאשמועינן דהלכתא כי הך ולא כאידך מתני׳ דפליגי עליה לקמיה: הלוקח האנים מעם הארץ במקום שרוב בני אדם דורסין. שרוב בני המקום עושין תאניהם קליעות ודורסים אותם בעגולים הוו להו סתם תאנים דבר שלא נגמרה מלאכתו: אוכל מהן עראי. דאין מקח קובע בדבר שלא נגמרה מלאכתו וכולהו כשלא ראו פני הבית קא מיירו: ומעשרן דמאי. כשבא לעשרן מעשרן דמאי כדין כל הלוקחים מעם הארך שאין נריך להפריש תרומה דלא חשידי עלה ולא אמרינן

הני ודאי לא מעשרי דקודם גמר מלאכה לא עשרינהו עם הארץ דקסבר האי תנא יש שמעשרין קודם גמר מלאכה ומדה הנוהגת היא וחלינו ביה לקולה: רוב עמי הארץ מעשרין הן. מדאזלינן לקולא דקאמר מעשרן דמאי וחומרא בעלמא היא דאחמור לאפרושי מספיקא שאר מעשרות שנחשדו עליהן: ולאפוקי מהא דתנן. אדרבי יוחנן קאי רבי יוחנן דאמר לעיל מקח אינו קובע בדבר שלא נגמר מלאכתו אתא לאשמועינן דהלכתא כי הא דאמרי׳ לעיל ולאפוקי מהך: המחליף. היינו מקח: לקצום. דהיינו לא נגמר: חייב. דמקח קבע אפי׳ בשלא נגמר: גלייש״א. טיט (אדמה לחכול חייב. זה שדעתו לחכול חייב גבילה). דלדידיה גמר מלאכה הוא:

הדרן עלך המביא

משילין פירום דרך ארובה. מי שיש לו חטין ושעורין שטוחין על גגו להתיבש וראה

גשמים ממשמשין ובאין התירו לו לטרוח ולהשליך דרך ארובה שבגג והן נופלין לארץ דליכא טרחא יתירא. ודוקא ארובה דכל ארובה מלמעלה למטה היא בתקרת הגג אבל חלון כגון גג שמוקף מחילה וחלון בכותל ולריך להגביהו עד החלון ולהשליכו לא טרחינן כדלקמןש: ומכסין את הפירות. ולא אמרינן טורח שלא לצורך יום טוב הוא דשרו ליה רבנן משום הפסד ממון: דלף. גשמים הנוטפים מן הגג: וכן כדי יין. נמי מכסינן מפני הדלף: סחם הדלף. לקבלו בתוכו מפני טנוף הבית: גבו' לה משתבש. דכולהו לשון השפלה נינהו: כי ישל זיתך. אילן זית יפיל את פירותיו ולא יגיעו לבשול: הכסול והשתול. מומין בבכור משום שרוע שאחד מאבריו גדול מחבירו: שנשמטה ירכו. אלמא לשוו

מחבירו: **שנשמטה ירכו.** חלמה לשון השפלה הוא: **שאחד מירכוסיו גבוהה.** מקום חבורה בכסלים והוא בוקא דאטמא גבוה למעלה מן הכסלים וקרוב לגג האליה יותר מחבירו: אדמה. גלייש"א: מאן דתני. כלותר אי הוה תנא דתני הכי לא משתבש: השחור. חער על שם שמשחיר את השער. אלמת לשון השפלה הות: והווג של מספרים. יש להן שני סכינין להכי מקרו זוג ויש להן חליות ופורקין אותן זה מזה: אע"פ שנחלקו. מקבלין טומאה שראוין למלאכה כל אחד לעצמו: שנשרו. נפלו במים: מהלך נהן. והן מתנגבין והולכין ואינו שמונקו. מתקפין קומחה של מונחרים כל מתו לעלמו. שמשרה לפנו במני לחסו שיחשבים. שוימן לאכול ואין מקום להקב: חושש שיחשבוהו שכבקן: עד כמה. יהא בהן דלא אמרינן טרחא ימירא הוא: מפני האורחים. שוימן לאכול ואין מקום להקב: בעול בים המדרש. שאין למלמידים מקום לישב: ודלמא. התם הוא דשרינן כולי האי דאיכא בטול בית המדרש והוא הדין לכבוד אורחים אבל משום הפסד ממון לא שרו רבנן כולי האי: יו אי נמי לאידך גיסא. יש לתת טעם ללד אחר שיתירו כאן יותר משם:

יים אות מדיין עמי הארץ אפילו בדבר שלא נגמרה מלאכתו, דהא פירות הללו לא נגמרה מלאכתן, ולא מחייבינן ליה לעשורינהו ודאי אלא דמאי מספק. אי נמי מקח לאפוקי מדתנן זה לאכול וזה לקצות חייב,

דשמע מינה מעשרין עמי הארץ אפילו בדבר שלא נגמרה מלאכתו המאטון, וא מוחייבים ידה עשורינות היא בושר שמעק. אי מוי מקוד אתפוץ מרובן והיא את היה בק הבה הלוקח לקצות לא נגמרה מלאכתו וקתני חייב, שמע מינה דסבר דמקח מחייב אפילו בדבר שלא נגמרה מלאכתו. הדרך עלך המביא כדר יין משולין פירות אבל לא בשבת. פירוש משילין משלשלין. מאן דתני משילין לא משתבש, דכתיב כי ישל זיתך. [מאן דתני] משחילין לא משתבש), דתנן השחול והכסול. שחול שנשמטה יריכו כו'. וכן משירין ומשחירין כולם טעם אחד הוא מלשון הורדה ושילשול. ירושלמי תני היה שם חלון משחילין דרך חלון. משילין פירות, כמה, כאותה ששנינן אפילו ד' ה' קופות של תבן ושל תבואה כר׳.

ה. רבינו רבי מחייב וכ"ה בירושלמי פ"ג דמעשרות ומיהו שם לא מיירי בהעבירן לקצות ול"ע. ב) אינו מוכן ולילי דמתסספית י"ל דגיי רבינו היה אסור לאסול עראי וכ"ה בירושלמי פ"ג דמעשרות ומיהו שם לא מיירי בהעבירן לקצות ול"ע. ב) אינו מוכן ולילי דמתסספית י"ל דגיי רבינו היה אסור לאסול עראי וכ"ה בחוד לפינו הגיי דידן ודו"ק.

חצר לאפוקי מדרבי יעקב דתנן המעביר

הדרן עלך המביא

מרות ברך ארובה ביו"ם "דאבל לא בשבת הומכסים פירות "מכסים פירות"

הדלף בשבת: גמ' אתמר רב יהודה ורב נתן חד תני משילין וחד תני

משחילין אמר מר זומרא מאן דתני משילין לא משתבש ומאן דתני משחילין

לא משתבש מאן דתני משילין לא משתבש דכתיב יכי ישל זיתך ומאן

דתני משחילין לא משתבש דתנן יהשחול והכסול שחול שנשמשה ירכו

כסול שאחד מירכותיו גבוהה מחברתה אמר רב נחמן בר יצחק מאן

דתני משירין לא משתבש ומאן דתני משחירין לא משתבש ומאן דתני

מנשירין לא משתבש מאן דתני משירין לא משתבש דתנן? רבי ישמעאל

מונדר הנזיר לא יחוף ראשו באדמה מפני שמשיר את השער ומאן דתני משחירין לא משתבש דתנן ספהשחור והזוג של ספרים אע"פ שנחלקו ממאין ומאן דתני מנשירין לא משתבש דתנן סמי שנשרו כליו במים מהלך בהם ואינו חושש אי נמי מהא דתנן ספאיזהו לקט הנושר בשעת קצירה:

תנן משילין פירות דרך ארובה ביו"ם עד כמה א"ר זירא א"ר אסי ואמרי לה אמר

רבי אסי א״ר יוחנן כאותה ששנינו ילמפנין ארבע וחמש קופות של תבן ושל

תבואה מפני האורחים ומפני בטול בית המדרש ודלמא שאני התם דאיכא

בטול בית המדרש אבל הכא דליכא בטול בית המדרש לא א"ג התם היינו

טעמא דארבע וחמש קופות שרי משום שבת ∘דחמירא ולא אתי לזלזולי

ביה אבל יו"מ דקיל ואתי לולזולי ביה כלל כלל לא אי גמי לאידך גיםא התם

היינו מעמא דליכא הפסד ממון אבל הכא דאיכא הפסד ממון אפילו מובא נמי

בכלים מפני הדלף וכן כדי יין וכדי שמן ייונותנין כלי תחת

תאנים בחצרו לקצות בניו ובני ביתו אוכלין מהן עראי ופמורים מן המעשר ותני עלה רבי יעקב מחייב ור' יוםי בר' יהודה פומר תרומה לאפוקי מדרבי אליעזר דתנן יפירות שתרמן עד שלא נגמרה מלאכתו ר"א אומר לאכול מהן עראי וחכמים מתירין מקח (כדתנן) הלוקח תאנים מעם הארץ במקום (כדתנן) הלוקח שרוב בני אדם דורסין אוכל מהן עראי ומעשרן דמאי שמע מינה תלת ש"מ מקח אינה קובעת אלא בדבר שנגמרה מלאכתו וש"מ לרוב עמי הארץ מעשרין הן וש"מ מעשרין דמאי מעמי הארץ אפי' בדבר שלא נגמרה מלאכתו ולאפוקי מהא דתנן™ המחליף פִירות עם חָבירו זה לאכול וזה לאכול זה לקצות ווה לקצות זה לאכול וזה לקצות חייב רבי יהודה אומר לאכול חייב לקצות יפטור:

פ״ה שחור תער שאיו בית יד שלו מחובר ופורקין אותו לפעמים ואף על פי שנחלקו מקבלין טומאה שראוין למלאכתן כל אחד לעלמו וקשה דבית יד למאי חזי לעלמו ונראה דשחור נמי הוי מספרים אלא שהן קטנים וזוג של מספרים הוא גדול מן השחור ושני סכינים לוה ולוה והקטנים נקראים שחור על שם א שמשחירין את השער אלמא לשון השפלה הוא:

בל שנשרו כליו בדרך. כאן משמע שהוא לשון נשירה מלשון פירות הנושרין ולא כמו שפירש רש"י בפרק לשון שרייה (שבת לשנת נשם) לשון שרייה ⁽⁵ ומיהו לכך קאמר הכא [א"נ] כהא דתנן איזהו לקט זה הנושר בשעת קצירה דהאי איכא לדחויי ולפרושי לשון שרייה כדפירש הקונטרם: ש

השחור והזוג של מספרים.

וסי׳ תקכא סעיף ב: ו מיי׳ שם הל' כד טוש"ע א"ח סי׳ שלח ה ז מיי׳ פ״ז מהל׳ ביאת מקדש הלכה ט סמג לאוין שח: ד ח מיי' פ"ה מהלי נזירות

הלי יד: הלי יד: ז ט מיי פי"א מהלי כלים הלכה ח: ה י מיי׳ פכ״ב מהל׳ שבת הלכה כ סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי׳ שא סעיף

מתנות עניים הל' א: י ל מיי' פכ"א מהל' שבת הלכה ב ופכ"ו הל' טו סמג לאויו סה טוש"ע א"ח סי שלג סעיף א:

רבינו חננאל

חצר לאפוקי מדר׳, דתנן אוכלין מהן עראי ופטור שקציעתן היא גמר מלאכתן, והואיל ועדיין לא עשאן קציעות אוכלין מהן עראי ופטורין, תני עלה ר' ^(b)מחייב ור' יוסי בר׳ יהודה פוטר. תרומה תרומה עד שלא נגמרה מלאכתן, ר' אליעזר אוסר לאכול מהן עראי מן הפירות שהוציא מהן שוויב כי התרומה ואוסרתם, קובעתם יורכמים מתירין. מקח לאפוקי מדתניא הלוקח פירות מעם הארץ ממקום שבני אדם דורסיז אוכל שמע מינה תלת, שמע מינה מדקתני ממקום שבני אדם דורסין, לא נגמרה מלאכתו עדיין, שהרי לא נדרסו. ³) וקתני אוכל מהן עראי ולא קבע, מכלל שהמקח קובע אפילו בדבר שלא נגמרה בירושלמי במעשרות פ״ב ר' יוסי בשם ר' אילא אומר (כל מעשר שני) [אוכל מהן] עראי [משום] (מעשר שני) דבר שלא מעשריז. מדקתני מעשרז

מוסף תוספות

א. שמשיר, [ו]אישתכח דמשחירין היינו משרין. הלח״ה.